

Valors humans i econòmics

El progrés econòmic ha d'anar seguit -o precedit- d'un progrés moral, uns principis que siguin acceptats pel 100% de la població

Francesc Cabana

Dues dones treballen en una fàbrica a la Xina, país exemplar en avenç econòmic però no pas social

REUTERS

Crec que el progrés econòmic ha d'anar seguit -o precedit- d'un progrés moral. I quan parlo de principis morals em refereixo als valors que són acceptats pel 100% de la població catalana, no discutits per la nostra societat, ni per la del nostre món cultural. Posaré dos exemples actuals en els quals trobo aquesta manca de valors.

El primer és a la República de Sud-àfrica, un dels pocs països d'aquell continent que sembla fer passos endavant en el procés de desenvolupament econòmic i polític. Ja sabem que és l'únic gran estat que supera Espanya en taxa d'atur, amb un 24% de la població activa sense feina. Properament acollirà el Campionat Mundial de Futbol, en el que és un reconeixement dels esforços de Nelson Mandela, un president mític, per agermanar dues comunitats -la negra i la blanca, en una proporció de deu a un- després de passar 27 anys a la presó. Però el successor de Mandela, el zulu Zuma, és polígam, està casat amb tres dones i té nombrosos fills escampats pel país, fruit de relacions esporàdiques. Puc entendre -no acceptar- la poligàmia en una cultura africana d'altres segles, com puc entendre -no acceptar- l'anomenat dret de cuixa a la societat catalana feudal. Si Sud-àfrica pretén tirar endavant i desenvolupar-se, haurà de seguir el model Mandela i no el de Zuma, que a més de ser polígam considera que la sida és una malaltia que s'ha de curar amb bruixeria i no amb medicaments.

El segon exemple és molt més greu, perquè el fet ho és més en si mateix i perquè és col·lectiu i no individual, com en el cas de Zuma. Fa anys que es coneix, però la setmana passada *The Economist* en va fer memòria amb una portada i un editorial que posen la pell de gallina. El 1990 l'economista indi Amartya Sen ja va dir que a la Xina s'havien assassinat cent milions de nenes. La revista britànica diu que ara deuen ser moltes més, entre les mortes violentament en néixer i pels avortaments provocats en conèixer el sexe del fetus, i

estén el fenomen al nord de l'Índia. Les raons d'aquesta carnisseria són diverses, però a la Xina les morts o els avortaments estan relacionats amb la legislació, que només accepta un fill per matrimoni i per la por dels pares de quedar-se sols en fer-se vells. Com a totes les societats tradicionals, la noia se'n va a viure a la casa del marit quan es casa i deixa els pares que s'espavilin. Estadísticament està comprovat que a tot el món el percentatge de naixement de nenes és del 50'1% sobre el 49'9% de nens. A la Xina, neixen 120 o 130 nois per cada 100 noies. La baixa proporció de dones ha creat extenses comarques i regions en les quals els nois tenen seriosos problemes a l'hora de buscar parella. Hauran d'introduir la poliàndria, en lloc de la poligàmia sud-africana. Tot això es produeix en un país no democràtic, però que es posa com a model de desenvolupament econòmic i és el primer motor de l'economia mundial. ¿És aquesta una forma d'harmonia social, com demanen la cultura tradicional xinesa i els seus líders polítics?

La poligàmia i l'assassinat o l'avortament massiu de nenes atempten contra els principis d'una societat desenvolupada. A llarg termini, el món avança econòmicament i en l'aplicació de valors humans fonamentals. Sortosament, les sentències de mort estan en ple retrocés a tot el món, amb l'excepció de la Xina i d'alguns països àrabs totalitaris. Hi ha analistes econòmics que només segueixen l'augment del producte interior brut (PIB) d'alguns estats. No és el meu cas. A la llarga, la manca de valors humans i de drets democràtics s'acabarà pagant econòmicament. La dignitat també cotitza.